

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITORIAL FOII

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sânt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

„Orașele, haina popoarelor.”

Intr'un studiu apărut de curând la București, făcându-se o privire asupra orașelor și a însemnătății lor, autorul, un tânăr doctor român, spune între altele:

„Orașele sunt haina popoarelor”, zice un proverb italian, ear' capitala este haina de sârbătoare.

Va să zică: precum haina arată gradul de cultură și de bogăție al omului, precum curățenia hainei arată gradul de etică, estetică și gospodărie al celui care o poartă, așa orașele arată gradul de cultură, de bogăție, de gust, de gospodărie și cultură etică a unui popor; ear' capitala este haina de sârbătoare, adică superlativul acestor caractere publice naționale.

Poate-că acest proverb a pus pe Italieni în ambiție de a-și clădi orașele lor atât de frumos, încât veacuri întregi să fie admirate de toată lumea cultă, servind ca model orașelor mai târziu înființate din lumea nouă și veche.

Nu mai cităm. E destul pentru tot omul cugetător și numai atâta, pentru-ca un nor de durere să i-se lase pe suflet, gândindu-se asupra acestui adevăr și uitându-se odată în jur de sine, să vadă că oare sub lumina lui, noi Românii din Ardeal și Ungaria cum aparem, cum ne arătam?

«Orașele sunt haina popoarelor», — și noi sârmarii n'avem nici un singur oraș, nici o haină..., ear' de o «capitală», de-o haină de sârbătoare, (cum afară de semnițele domnitoare: Nemții cari au Viena, Ungurii Pesta, au și popoarele «supuse» în Impărăție, ca Cehii Praga, Polonii Varșovia și Lemberg-ul), — de-o astfel de haină de sârbătoare noi Românii nu îndrăsnim nici să visăm!

Dar' nu numai doar' fudulia de-a avea o «haină» și de se poate chiar «de sârbătoare» e ceea-ce trage aici în culpă, ci faptul știut și simțit de noi toți, că ce mare e înfrățirea orașului asupra jurului său! Alta e înfrățirea Sibiului și a Brașovului asupra jurului român, și altul e duhul românesc în poporul din jurul acestor orașe (care nu-'s nici ele românești, ci săsești, dar' concetățenii Sași nu umblă să ne schimbe firea și legea, spre a ne săsi spre pildă, și așa înfrățirea Românilor din ele, prinde asupra jurului și îl pornește spre bine), — și alta e înfrățirea Clujului, Devei, Oșorheiului, etc., asupra jurului lor, — tot român!

«Orașele arată gradul de cultură, de bogăție, de gust, de gospodărie și cultură etică a unui popor»...

Și noi n'avem orașe deloc!

Nu te doare nimic, Române din Ardeal și Ungaria, când auzi, când te gândești la asta?

Cât e Ardealul de mare, n'ai decât orașe săsești și ungurești-jidovești. Incolo nici Sașii nici Ungurii n'au popor aproape de loc în această țeară. Ei locuesc numai orașele! Ear' dacă orașele sunt dară semnul culturii, bogăției, gustului etc., — Sasul și Ungurul în Ardeal e

numai cultură, numai bogăție, numai lumină, ear' tu, Române, care formezi marea mulțime a locuitorilor, n'ai nici o haină, nici o podoabă, nici un oraș!

N'ar fi oare timpul ca inteligența noastră de prin orașe, lăpădând dela sine ori-ce patimi mici, frământări mărunt și nevrednice, de care suntem atât de bântuiți, să se gândească serios și să se pună pe muncă mare pentru întărirea elementului românesc în orașe? Nu să ne alungăm unii pe alții, nu să intrigăm unii contra altora, adesea cu mijloace chiar josnice ori ridicole, nu să cercăm să ne stricăm, să ne «dobarim», — ci să ne îmbrățișăm unii pe alții, să ne spriginim, să ne întărim!

Eată la ce ar trebui să gândească într'una inteligența română din orașe de pildă ca Hașegul, Orăștia, Hunedoara și Bradul din comitatul nostru, cel așa de bogat în Români și așa de sărac în «haine», fie și numai «haine», dar' românești, dacă nu chiar «de sârbătoare»! Câci aceste orașe ar putea să aibă pentru românismul din aceste părți, un glorios viitor!

Trăiască bravele Române din Munții Apuseni!

— Apărarea tricolorului național! —

Abia în numărul nostru 22 am dat știre despre mândra ținută a doamnei preotese Sofia Cothișel, care mai curând s'a lăsat tîrită de gendarmi pe la judecătorie, decât să lapede pe vorba lor strălucitul nostru tricolor național, pentru ce lăudată fie și de stima tuturor Românilor buni încredințată, — și la încheierea numărului trecut am și primit știre despre o nouă hăbăucie gendarmereasă și o nouă bravură a femeilor române din Munți, pentru tricolor!

În Câmpeni s'a întemplat doamnei Cothișel șicana, în Câmpeni și nouelor brave! Era o nuntă românească; caii împodobii în coame cu tricolor, și gendarmii au dat năvală asupra lor! Dl. Dr. St. C. Pop, bunul Român, avocat în Arad, fiind de față la acea nuntă descrie în „Tribuna Poporului” ca martor ocular întemplarea. Eată-o în părțile ei de căpetenie, după numitul ziar:

În 12. I. c. și-a sârbat cununia domnul Alexandru A. Macaveiu, proprietar de mine din Bucium-șasa, cu d-șoara Lucretia Gomboș din Vidra-de-sus. Deoarece atât mirele cât și familia Gomboș este în jale, nunta s'a ținut numai cu rudeniile mai deaproape și câțiva amici.

Deși sârbarea a avut înfrățirea unui act familiar, Românii din comunele, pe unde au trecut mirii, au ținut să-și arete dragostea lor față de aceste două vlăstare a acestor distinse două familii din Munții-Apuseni, și le-au ridicat arcuri (porți) de triumf, din flori și cetină. În Câmpeni țeranii au ridicat la intrare în comună, un admirabil arc triumfal, mirii au fost primiți cu ovațiuni, și un tânăr împodobit cu o uriașă pantlică tricoloră, prin cuvinte frumoase a dat miresei un buchet de flori.

Pregătirile țeranilor din Câmpeni, așa se vede, au scos din fire pe comandantul gendarmieriei, deoarece-ce a dat o poruncă a cărei

indeplinire era să fie un măcel! Anume, doi gendarmi înarmați până în dinți au eșit nuntașilor în cale. Fără a zice un cuvânt, au sărit la caii domnului Dr. Zosim Chirtop cu gând să rupă tricolorul de pe hamuri! Caii înspăimântați se aventau cătră șanț, amenințând vieța celor cari erau în trăsura.

În trăsura era d-na Eug. C. Pop n. Macaveiu, doamna Iosif Gomboș n. Cothișel, și domnișoara Domnica Chirtop.

După-ce au oprit trăsura, gendarmii înfuriați au poruncit vizitiului să depărteze tricolorul național, însă domnișoara Chirtop cu ton energic și hotărât a zis vizitiului să nu asculte de porunca gendarmilor, ci să țină de caii înfuriați

Lăudată fie!

Această ținută măreață a domnișoarei Chirtop a desbrăcat pe gendarmi de toate simțurile omenesti, și unul turbat răcnea că numai decât o pușcă! Și ca să nu se îndoiască de hotărîrea lui, gendarmul a ținut pușca drept în fața d-nei Eugenia Pop, gata a descărca pușca!

Bărbații numai mai târziu au ajuns la acest scandal ne mai pomenit, și când dl. Dr. Zosim Chirtop s'a apropiat de gendarmi, fără armă, cerend lămuriri că ce să întemplantă tot acel gendarm eșit din fire, răcnea să nu se apropie că îl pușcă! La întrebarea că ce vrea, nebunul gendarm nu răspundea, ci îngrozit și el de frica răsunării, tremura ca varga și cu el tremura și pușca cu care a voit să stingă vieța alor două mame și a unei fete, fala și mândria părinților sei!

Nu mai după un restimp a putut unul dintre gendarmi să cuvinteze că — putem trece și noi am trecut, o trăsura una după alta avend sulifele gendarmilor două palmi dela peptul nostru!

După acest act de barbarie ne-am dus mai mulți inși la pretură și am făcut arătare.

După-cum am aflat, toate acestea le pune la cale un anumit Hamza, locotenentul gendarmieriei din Câmpeni, la a cărui poruncă, cu 10 zile mai înainte, rupeau gendarmii tricolorul de pe hainele țerancelor și cari au erestat pe doamna Cothișel.

Se vede că se tem de bărbați și încep cu dame fără scut și arme! Dar' ei nu știu că cine sînt românele din munți!

Deunazi s'a purtat doamna Cothișel ca o adevărată eroină, ear' acum două mame au primit cu zîmbet amenințarea vieții lor și o domnișoară română a declarat, că n'are teamă de sulifele gendarmilor! Și tremurau ei, cei cu armele în mână, în fața eroismului femeii române!

Sîntem fericiți că putem da astfel de știri cetitorilor nostri, despre o atât de neînfricată purtare din partea chiar a unor femei, doame și o gingașă domnișoară, și punend purtarea lor de icoană înaintea fiecărui Român, icoană poleită de razele iubirii de neam și a mândriei naționale, care par'că strigă fiecăruia: „Eată fraților și surorilor Române, așa și nu altfel aveți să ve purtați în fața obraznicilor nostri atenatori: „Totul pentru națiune!”.

Strigăm și noi, plini de mândrie, la adresa bravei apărătoare a mândrului nostru tricolor:

Să trăiască!

Slavii la Praga.

Sâmbăta trecută, Duminecă, Luni și zilele următoare, au fost pentru ginta slavă din Europa, zile de demonstrative sârbări. Mari și mici, bogați și săraci, fericiți și nefericiți, Slavii din toată lumea au prins privilegiul pentru a se întruni prin trimișii lor la un loc, unde cât vrînd cât nevrînd, cât pe față cât mai cu vîl, să-și deschidă inimile așa ca între păhare, și să cam spună de ce mari ideale sunt însufleții, să cam arete care e steaua lucitoare, pe care o urmăresc stăruitor, și chiar cu multe șanse de a o ajunge mai curînd ori mai târziu!

Palacky a fost un mare istoriograf și poet, strălucit patriot ceh, căruia Cehii îi zic: *reînviătorul poporului lor*, dar' care ca un apostol al ginții, are mari merite pentru redășteptarea și a celorlalte neamuri slave mai mici din Austro-Ungaria și din Răsărit.

Implinindu-se o sută de ani dela nașterea lui (acum e mort) Cehii au arangiat o sârbare mare, cu expoziție și reprezentații și bancheturi, și au poftit pe toți trații lor Slavi să iee parte. Și ascultați au fost. Pusu-s'au în mișcare toți, cu puternica Rusie în frunte, și s'au dus la Praga. Și eată ce se scrie din Praga despre decursul ei:

Sârbarea Palacky s'a prefăcut în adevărată sârbare de înfrățire a Slavilor! Avutu-și-au trimișii lor la această sârbare toate neamurile slave! Din Rusia însă au fost cei mai mulți.

Din Ungaria au fost 25 de inși, între cari Skutety, redactorul dela ziarul naționalist *slovac* »Narodni Noviny«, apoi un preot luteran, un proprietar din Hodsag, *Gavrila*, redactorul ziarului sârbesc »Zastava« din Novisad, câțiva politici croați și slavoni, dalmatieni și bulgari.

Figură interesantă era printre aceștia generalul rus Comarov.

Stradele erau împodobite cu steaguri cehe și rusești!

Când au desvilit bustul de bronz al lui Palacky, în sala museului național ceh, au ținut vorbiri contele Harrah, consilierul Tomek, apoi trimișii universităților slave din Petersburg, Moscva, Kiev, Varșovia, precum și a celor din Krakovia, Zagrab și Viena, după ei generalul rus Comarov, depunend o cunună din mari foi de lauri, de argint, a ținut o națională vorbire, a cărei schintee a fost vorba că: „inima poporului rusesc este una cu a poporului ceh!” Vorbirea muscalului a fost minute întregi aplaudată!

La marele banchet ce a urmat, au vorbit întra alții Mateiu Dula pentru înfrățirea Cehilor cu Slovacia, apoi trimișii Sârbilor, ai Croaților, ai Dalmatinilor, ai Bulgarilor, fiecare în limba sa, toți arătându-se foarte pătrunși de dorul ce se vede că pe toți îi muncește deopotrivă, de-a ajunge la o unitate, libertate și fericire a tuturor Slavilor!

Dorință altfel cu atât mai legiuită aceasta, cu cât țerile cari cuprind în sinul lor și părți de Slavi, nu-'i lasă în pace să trăească, ci îi apasă, îi nedreptățesc și-'i silesc să nădăjduiască din afară, dela țeri străine, o mântuire oare-când!

Ear' această »mântuire« le va veni cu atât mai curînd, cu cât mai mult și mai cu grabă vor încerca stăpânii lor de azi să-'i stîrpească, să-'i nimicească!

Din Brad.

(Examenale la gimnasiu). Examenale la gimnasiul român gr.-or. din Brad se țin de luni în 10/22 Iunie până Sâmbătă în 15/27 Iunie. Duminecă în 28 Iun. v. festivitatea încheierii anului școlar.

(Adunarea reprezentanței gimnasiului). Adunarea generală a reprezentanței gimnasiului român din Brad, care totdeauna se ține în ziua patronilor gimnasiului: Sfinții »Constantin și Elena«, a fost estan cercetată relativ bine. Socotelile fondului gimnasial, censurate și revidate, s'au luat spre știre și comitetului s'a dat absolutul pe a. 1897.

Din aceste socotele se vede, că gimnasiul în starea actuală se susține fără deficit.

Directorul și-a cetit maul și neexactul seu raport despre mersul învățământului, disciplină, starea colecțiilor, fondurile de ajutorare a elevilor pe anul 1897/8, și a.

După obicei il va publica în programa gimnasiului pe anul 1897/8. Poate vom reveni atunci asupra lui.

(Datoriile). Datoriile restante ale fondului gimn. au rămas »să fie incassate«, cum platonice s'a hotărât de atâția ani, fără însă a incassa ceva din ele.

(Plățile profesorilor). S'a decis urcarea salariilor profesorilor dela 800 fl. la 1000 fl., de nu va rămânea și acestea o hotărâre tot platonice...

(Didactul urcat). S'a hotărât urcarea didactului pentru elevi, și anume: pentru fiii comunelor ce au înființat gimnasiul, se urcă dela 4 la 8 fl. pe an, ear' pentru ceialalți dela 8 la 12 fl.

(Profesor de gimnastică). S'a decis scriere de concurs pentru un profesor de gimnastică, de care azi nu e, dar' lipsa căruia e absolut simțită pentru tinerime.

(Dela școala de fetițe). Duminecă în 7/19 Iunie s'a ținut examenul cu fetițele dela școala poporală din Brad. Ca în toți anii, de când e sistemizat postul de învățător la această școală, s'a dovedit spor îmbucurător.

Fetițele de-arindul, cu mici cu mari, ne-au încântat cu răspunsurile lor clare, cu prezentarea lor modestă dar' curagioasă, și cu lucrările lor de peste an, curate și bine întocmite.

Cu toate-că absențele, din cauza boalei de friguri și vîrsat, au fost de tot multe, totuși mulțumită zelului necobosit al d-șoarei învățătoare Maria Cristea, toate elevele au dat răspunsuri deplin mulțumitoare, și au arătat spor în lucrurile de mână, cu cari era împodobit un întreg părete al salei celei mari de gimnastică. Lucrurile au fost potrivite lipselor elevelor: costume românești întregi, ștergere, șorțuri ș. a.

O foarte bună impresiune a făcut alegerea și ordinarea cântărilor și a poeziilor de clamate cu deplină pricepere. Cântările de cuprins religios și național erau potrivite a mișca până la lacrimi pe părinții fetițelor.

Numărul elevelor la examen a fost 30. În loc de a-și da băietele la școala maghiară de aici, ar face cu mult mai cuminte lucru părinții din Brad și giur, dacă și-ar da fiicele la școala d-șoarei învățătoare Cristea, care instruează cu adevărată tactică și pricepere pedagogică.

— In atențiunea lui „Hunyad“ —

Lume întoarsă!..

Dar' încă cât de întoarsă! Cine, de pildă, nu cetește aproape în toată ziua prin foile ungurești »dogma«, că Ungaria, această țară locuită azi de 7 milioane Maghiari și 9 mil. nemaghiari, sau are să devie ungurească dela o margine până la cealaltă, sau are să peară; altfel, ca stat poliglot, cum azi de fapt e, nu poate să trăiască!

Acest credeu îl propoveduesc capetele luminate conducătoare din statul »constituțional«, »liberal«, »modern« maghiar.

Muscalii cei arătați ca fioroși stîrpituri de popoare, ar trebui la asta să dee numai din

cap și să zică: așa el acesta e și al nostru credeul!

Și, lume întoarsă ce trăim! Chiar în zilele acestea Muscalii strigă tocmai în urechile Impărăției noastre, că ei nu așa gîndesc și nu așa cred!

Pe 18 Iunie și zilele următoare, în Praga (Bohemia) Cehii au arangiat sîrbări foarte mari, ca iubileu de 100 de ani dela nașterea poetului lor național, mare patriot, Francisc Palacky.

Și această sîrbare au folosit-o toate neamurile slave, în trunte cu trimișii puternicului popor rusesc, ca să dovedească lumii nu numai ținerea lor laolaltă, dar' și părerile ce le au despre viitorul popoarelor mai mărunte, ca popoare, în sinul împărăției noastre! Au hotărît anume, ca mai multe orașe rusești, corporațiuni de învățați etc, să-și trimită pe delegații lor la Praga, făcînd o mare manifestație de înfrățire slavă și încurajare a popoarelor și frănturilor de popoare slave, de aici!

Iusul orașul Petersburg, a trimis o cunună pe mormîntul lui Palacky, dusă cununa de generalul rus Komarow.

„Novoie Wrenja“, foaie frunțasă, și aproape oficioasă rusască, scriind despre participarea Rusiei la sîrbarea națională slavă din vecina Impărăție (adecă a noastră) o spune între altele foarte limpede că:

„Participarea Rusiei la sîrbarea memoriei lui Palacky, e numai o dovadă, că Rusia doarește Slavilor austriaci să-și poată susține naționalitatea, care singură e în stare a scuti întregitatea și neatîrnarea Austriei..

Atotștiutorul persiflor al nostru dela luminatul »organ« universal »Hunyad«, va ști și dînsul, că străinătatea în partea ei cea mai mare și azi când zice Austria înțelege Austro-Ungaria, peste tot. Dar' chiar dacă în cazul de față n'ar fi înțeles și Ungaria, va admite nagyságos Mária-Sa, că același cap ce astfel gîndește asupra Slavilor din Austria, nu altfel va gîndi asupra celor din Ungaria.

Deci în vreme-ce capetele »liberale« ungurești ne pun tuturor naționalităților cușitul în gât cerîndu-ne națiunea ori viața!, pe-atunci, ne mai amintind despre părerile fraților nostri Români și a Germanilor, chiar și capetele cele »absolutistice« muscălești strigă cu alte cuvinte impilatorilor fraților lor slavi: lăsați în pace naționalitatea lor, căci altfel mai curînd puneți în primejdie însăși întregitatea și neatîrnarea statului vostru!

Nu e oare aceasta o lume întoarsă? Și oare codașii în această lume, capetele cele mai sucite, nu sunt chiar capetele maghiare?

Dar' încă o dovadă.

În 3, 4 și 5 Iulie se va ținea la Budapesta un congres al profesorilor dela preparandiile de stat, cu scop de a discuta și vota un plan de lege, prin care vor cere să se reformeze preparandiile de stat și confesionale, adică învățământul din acelea. Congresul va cere ștergerea legii de azi, privitoare la preparandii!

Ce va să zică asta? Legea de azi ne dă în Ungaria și Românilor și Slavilor, drept să avem preparandiile noastre, cu limba noastră de propunere, cu profesorii puși de mai marii nostri bisericești, cari tot ni-'s nouă mai buni cu ceva decât guvernele maghiare ori inspectorii lui îngâmfați de școale!

Și ce vreau profesorii unguri prin cererea atinsă? Aceea, ca să pună statul ghiara sa pe toate preparandiile, și să nu mai poată fi dascăl în țară care n'a făcut examen, înaintea comisiei ungurești, — scurt să înceapă mai cu grosul maghiarisarea școalelor noastre, pregătindu-și mai întâi dascăli maghiarisăți.

Dar' pe când azi la noi se tac aceste fățișe pregătiri, stranii în veacul luminilor și în mijlocul Europei, în Rusia, în care din vechi vremuri, și fără a fi rivnit la titlul de »liberală«, instrucția a fost »statificată«, eată se dă voe de îndreptare a lucrurilor, introducînd pentru nenorociții Poloni limba polonă nu numai în școalele populare ale lor, ci și în gimnasii, ear' în școlile din Basarabia introducînd asemenea cărți românești pentru școlarii români.

Urmîndu-se mereu așa, unde crede brutalul scriitor al articolului din »Hunyad« că vor ajunge lucrurile în 10—20—30 de ani?

Oare nu acolo, că pe când în Rusia se va fi introdus binișor limba popoarelor în școlile lor, în cari azi nu o au: la noi chiar din contră, se va scoate limba popoarelor din școlile, în care, nu din nobleță ungurească, ci din sila ce li-s'a făcut de alte națiuni culte, ni-o au lăsat?

Apoi nu-i asta lume întoarsă?

Și încă ceva.

Epilepticul scriitor al articolului fițișei din Deva, prea mină în alte teri pe Românii moșneni, născuți, crescuți și legați prin sânge și avere, de aceste locuri. Mai prin anul 1894, în congregație, încă li-a strigat Românilor: »Dacă nu vă place, duceți-vă în România«, pare-mi-se, — ear' nouă ne strigă acum: »Dacă nu vă place, duceți-vă în Basarabia!« Noi însă de aici nu ne-om duce, ci aducîndu-i aminte de ce 'i-s'a răspuns prin 94 în congregație, că: »Mai bine du-te D-ta în Schitia, prin Asia sîlbatecă de unde ați venit cu toții peste noi!« — vom sta aci și vom învăța și poporul român ca aci să stee, dar' să-și iee mai cu hotărîre inima în dinți față de acești scriintiți batjocoritori ai sei, căci eată și în Rusia încep oamenii să fie mai cu îngăduință, mai cu porniri spre bine cătră popoarele țerii, decât în Ungaria!

Dușuri reci..

— Cetească »Hunyad« și asta. —

Pe capetele prea inferbentate ale Maghiarilor, să varsă dușuri de apă rece!

Ziarele din Pesta au adus Mercuri știrea, că guvernul unguresc are gînd să îngăduie de bunăvoe Polonilor partea de pămînt dela graniță în comitatul Tatrei, pentru care se freacă de mai multă vreme. Pămîntul cuprinde și un lac minunat, pentru-ce Ungurii îi zic »mărgăritarul Tatrei«. Și guvernul vrea să-l lase Polonilor cu scop ca prin asta să mai înmoaie ura și necăzul lor față de Unguri, ori doară și-i pot face chiar »prietenii«.

Știrea s'a desmîntit, pro forma, cum e obicei în astfel de casuri, dar' tot acolo va veni lucrul! Căci Poloni-'s mînioși reu: Ungurii s'au dus la expoziția lor la Lemberg și li-s'au gugulit, dar' Polonii mîndri și mînioși n'au venit la expoziția milenară ungurească! Asta-i doare reu, și umblă acum guvernul unguresc să-i împace, doar' și-i face pretini să poată zice că au și ei un pretin în tot jurul, în toată lumea!

Ce va să zică asta? Nu e oare o dovadă de starea desnănjăduită în care Vă simțiți, după-ce ați lovit în toată lumea, și nu-i oare un semn că vi-'i groază de ziua de mîne care poate fi aspră și nemiluită, și voi nu veți avea nici un singur prieten?

Dar' cuvîntul lui Komarov la Praga în clubul ziaristilor, ce impresie ț-a făcut »Nagyságos«-ule dela Hunyad?

La rugarea ziaristilor cehi, că și după întoarcere acasă, ei, Rușii, să-și aducă aminte de dînsii, generalul muscălesc, reprezentantul Petersburgului, într'un discurs foarte resboinic a zis între altele:

— Să ne aducem aminte? Asta e prea puțin! Noi știm cu cât sîntem datori față de Cehi, noi știm că mișcarea mare slavă, care azi a cuprins toată Rusia, dela palatul Țarilor până la cea din urmă colibă, a pornit din Bohemia! Ai d-voastră Savarcick și Jungman au trezit în Bohemia acel spirit (de gîntă) care a ajuns până la Moscva și a răpit cu sine toată lumea slavă!

„Muncă mare, comună, avem înaintea ochilor nostri, și trebuie să sîrim în luptă (toți Slavii) ca un singur om, căci un singur dușman avem, (pe Germani adecă!)..

Mare vorbă. Și obraznică întrucît pe Unguri, care le stau și ei în cale, nici nu vrea muscalul naibii se-i crestezel, vede numai pe Nemți; cu Ungurii, își va fi zicînd, o isprăvim cu degetul cel mic: îi dăm numai pe mîna Slavilor și Românilor plini de ură contra lor din însăși Ungaria, și încolo cu „un singur dușman“ rămînem!..

Ear' Ungurii prin politica ce-o urmează față de noi, pregătesc într'adevăr Slavilor

drumul, cât plățiți să fie și n'ar face-o mai bine!..

Închideți-ne numai la școlii împușcați-ne fără vină, grămădiți mereu în sufețele noastre dorul nestîns de răz-bunare, și cruntă răz-bunare, și fiți siguri, că în ziua de apoi, vă vom ști aduce aminte de toate!

Andrieu baron de Șaguna.

Eată programul sîrbărilor arangiate de cercurile oficioase bisericești din Sibiu, în jurul zilei de 16/28 Iunie, împlinirea alor 25 de ani dela prea regretata moarte a înțeleptului arhiepiscop Andreiu Șaguna:

In 14/26 Iunie

Societatea de lectură »Andreiu Șaguna« a teologilor și pedagogilor din seminarul gr.-or. din Sibiu arangiază seara, la orele 7¹/₂ o

Ședință festivă

în sala cea mare a seminarului, după următorul program:

1. »Rugăciune«, cor, de Demetriu Cuncanu; 2. »Discurs comemorativ« asupra vieții și activității arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, de Lazar Tritean, elev în curs. III. cler.; 3. »Psalmul CXXXIII«, cor de Eusebiu Mandyczewski, cântat de corul tinerimii seminariale.

In 15/27 Iunie

Societatea română din Sibiu arangiază un Act festiv

în sala »Casei de expoziții« (Gesellschaftshaus), la orele 5. d. a., cu următorul program:

1. »Psalmul XVI«, cor mixt de Eusebiu Mandyczewski; 2. »Cuvînt festiv«, rostit de profesorul seminarial Dr. D. P. Barcianu.; 3. »Ferițiți sunt cei gonțiți pentru dreptate«, cor mixt de George Dima.

In 16/28 Iunie

Ziua împlinirii alor 25 de ani, se arangiază un mare

Parastas

în biserica din Rășinari la mormîntul Marelui Arhiepiscop, cu următorul program:

1. La orele 9 dimineața: Sfînta Liturgie. 2. După terminarea Liturgiei: Parastasul solemn; Cântările liturgice le va executa »Corul seminarial«, ear' cântările dela Parastas »Reuniunea română de muzică din Sibiu« și »Corul seminarial funebral«; 3. »Cuvînt comemorativ« la finea parastasului, rostit de asesorul consistorial Zacharie Boiu; 4. Eșirea la mormînt și încheierea parastasului; 5. Împărțirea pomelilor pentru sîracii din Rășinari; 6. La ora 1 d. a.: Masă comună în edificiul școlii.

Un comitet este constituit și însărcinat cu arangierea festivităților, și acest comitet, sîmnat mai jos, adresează cătră publicul român de pretutindenea următorul apel:

P. T. În șirul festivităților, ce se vor arangia în zilele dela 14/26—16/28 Iunie a. c. în memoria fericitului arhiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna, se cuprinde și un pelerinagiu la mormîntul neuitatului arhiepiscop în Rășinari și un parastas solemn, oficiat în 16/28 Iunie în biserica cea mare de acolo, la cari se invită întreg publicul român. După terminarea serviciului divin va avea loc în edificiul școlii o masă comună. Prea onorații domni, doamne, etc., cari doresc a participa la această masă să binevoiască a se insinua cel mult până în 12/24 Iunie a. c. la secretarul consistorial archidicesan Dr. Elie Cristea. Prețul unui cuvert este 3 fl.

Sibiu, Iunie 1898.

Zacharie Boiu. Nicolau Ivan.
Dr. D. P. Barcianu. I. de Preda.
Dr. Elie Cristea.

ȘTIRI POLITICE

Abzicerea M. S. Impăratului.

Se dă de nou știrea, pe care nimenea nu se silește să o desmîntă tare, că M. S. Impăratul și Regele nostru, sătul și obosit de domnie, mai ales de o domnie cu atîtea vijelii cum a fost a M. S. și e mai virtos în timpul din urmă, — are de gînd ca, după iubileul mare de 50 de ani de domnie, să se mulțumească de Tron.

Acum aduce știrea un ziar englez, care ține a ști și aceea, că M. Sa va face Moștenitor al Seu pe Archiducele Otto, fratele Moștenitorului de Tron Francisc Ferdinand, fiindcă acesta e bolnăvicios și n'ar putea suporta sarcinile unei Domnii atît de grele și obositoare, cum în a noastră Impărăție se

cere, — știre însă ce nu pare apropiată de adevăr, după-cum se poate judeca din rolul ce i-s'a dat și ce-l joacă Moștenitorul de Tron Archiducele Ferdinand.

Regina Spaniei se duce!

O telegramă dela 21 Iunie vestește din Spania că Regina regentă s'a hotărât să abdică în numele fiului sau minoren dela tronul Spaniei și să părăsască Spania cu toată familia!

Trebue că în țară e foarte rău, dar guvernul nu lasă să se publice ori să se trimiță știrile în afară!

Tulburări la hotare.

Munteștii au avut earăși de lucru la graniță cu supușii Turci vecini. S'au întâmplat încăierări sângeroase. Se spune că au căzut mulți răniți și morți.

Serbiu au avut asemenea de suferit din partea vecinilor din Turcia. Bande înarmate îi neliniștesc și le atacă granița, așa că sunt temeri, că de nu va interveni grabnic și energetic guvernul Sultanului, se pot isca încăierări pe o linie mai mare și primejdioase.

Invitare de abonament.

Cu 1 Iulie st. v. invităm pe toți amicii și spriginitorii singurei foi române în acest mare comitat românesc, la nou abonament pe jumătatea a doua a anului de față, la

„Revista Orăștiei“.

Domnilor abonați cari ne resteaază cu prețul pe jumătatea întâie, li se va opri foaia în curând.

NOUTĂȚI

Dela temniță. În 8 20 Iunie și-a terminat osânda de 6 luni în Seghedin dl Mihail Rubinovici, preot în Brâznic. D-sa fusese osândit de tribunalul din Lugoj pentru ațitare la ură, firește contra neprihăniților Unguri. Trimitem salutarea noastră caldă și frățască bunului Român, care, precum ne scrie, nu s'a înmuiat cu nimic în iubirea sa de neam, prin temnița suferită!

— Dl Crucian Simu, învățător, îndeplinindu-și osânda de opt luni la care fusese osândit pentru-că a înființat un cor țărănesc și a cântat »Deșteaptă-te Române«, a ieșit Joi în săptămâna trecută din pușcăria dela Seghedin.

Roada câmpurilor în aproape întreaga Moldova e cât se poate de bună și plugarii sunt foarte mulțumiți, mai cu seamă în urma ploaii de curând, care a durat câteva zile.

Lipitorile satelor. Jidovii, aceste lipitori fără inimă a satelor, nu-și fac doar nicăiri mendrele așa crud ca prin Galiția și printre Ruteni. Sug de sac! Rutenii (Ruși) din Ungaria de Miază-Noapte, sunt scotii deja ca *popor mort*, a cărui trup a amorțit deja, cât nu mai simt mușcăturile lor! În Galiția austriacă însă, poporul nu e așa amorțit, ear lipitori sunt și acolo multe! Din pricina lor, săptămâna trecută în Galiția izbucnise curată revoluție: mulțimea lipsită și s'eracă să revolțase în foarte multe locuri contra Jidanilor și a spriginitorilor lor. A intervenit armata. S'a împușcat în multe. Zeci de oameni au căzut morți. Stăteau gata să publice Statariul! Dar' s'au mai liniștit. Acum e »pace«, o pace însă ce în fiecare zi poate trece de nou în încăierare. Să spună că muncitorii se vor pune în grevă față de seceriș (nu vor voi să mai lucreze).

Restanțele de dare în comitatul nostru, sunt estan foarte mari. Numai darea de drum e în restanță încă de pe anul trecut 107.000 fl., la cari adaugând suma retribuită pe anul de față de 131.000, din care abia au încurs vre-o 9000, — azi restanța întregă numai la acest soi de dare e 229.000 fl!

Și așa la toate soiurile de dare, asemenate cu anul trecut, plățile sunt mai mici cu 10—20—30 mii floreni, singur venitele *tăbacului* (tutunului) au — crescut! Pentru asta au oamenii bani...

Cu ruda! Să știe purtarea cea strălucită a Fiumanilor. Ei, slujbașii ca și oamenii neatrănători, toți au sărit în picioare pentru apărarea drepturilor de neafirmare a orașului lor! De 3-ori a fost risipită de Bánffy reprezentanța orașului și la nouele alegeri tot cei risipiți au fost aleși! Aceștia-s bărbași și lup-tători! Dar' printre puternicii susținători ai drepturilor orașului, erau chiar și mai mulți slujbași de stat, firește cetățeni fiumani, puși în slujbele de stat ce-s de lipsă acolo. Asta l'a supărat rău pe căprarul de panduri, și, om negru la suflet cum e, și-a pus gând de răsunare: să-i strămute din Fiume în alte părți ale țării, ca să nu-i mai aibă acolo în cale!

Politică cu ruda, care însă se va răbuna ea crud odată!

Hotare nimicite. Despre pustiirile furtunei din 16 Iunie n. ni se mai scrie de peste Murăș, următoarele:

Joi în 16 Iunie n. după amiază o furtună cu ploaie și peatră venind dela Apus așa de puternic a bătut hotarele Băcăiei, Mermezeului, apoi la Valea-mare, Bulbuc și de aci peste Răcătuș, încât pe unde a ajuns, n'a rămas nici pământ decum bucate ori poame! Ba de pe dealuri a dus și a înecat în apă și o grămadă de oi! — Poporul e desnădăduit!

Sinodul protopopesic gr.-or. al tractului Orăștie, este convocat pe 20 Iunie v. în ședință extraordinară.

Roadă vinului, în România, precum cetim în toile de dincolo, anul acesta se arată că va fi mai slabă și de cât acea a anului trecut, mai cu seamă în privința cătașimeii.

Odobestii numai și Hușii, din aproape întreaga Moldovă, făgăduesc roadă mai bună anul acesta.

Altă-dată se vindea la Huși pe vremea asta vinul cu 50 bani vadră, acum însă prețul stă la 4—5 lei vadră și se tot urcă.

Teatrul din Caracal. Caracalul (în România) și-a zidit un frumos local de teatru, care a costat suma de 350.000 lei. Noul local va fi deschis în Noemvrie viitor.

Caracalul este al 3-lea oraș de provincie în România care și-a zidit un mândru edificiu pentru teatru. Vasluiul de pildă, are o frumoasă zidire încă din 1894.

Serbiu se sfătuiesc. Se știe șicana ce Bánffy le-a făcut-o Serbilor, închizându-le congresul național-bisericesc pentru-că nu juca precum îi poruncia el. De-atunci el a cercat repetit să înduplece pe Serbi a i-se supune, pentru a putea urma mai departe cu lucrările congresului. Serbiu s'au purtat brav și n'au lăsat din dreptele lor cereri. Acum aflăm că Patriarhul Brancovici ear' a conchemat la Carloviț pe frunțașii bisericii sale pe 20 Iunie n. la sfat, doar' vor afla calea de-a eși din strîmtorarea în care i-a vîrit și retenia și rîutatea cea diavolească a lui Bánffy.

Sub Traian și sub Carol I. Intre guvernul României și între cel al Sârbiei s'a încheiat un contract pentru clădirea unui pod de cale ferată peste Dunăre între Cladova și Turnu-Severin. Podul e de care am mai pomenit noi în »Revista«, că va fi clădit pe același loc, unde odinioară se afla vestitul pod al strămoșului nostru Traian, din care se mai ved încă și acum câteva picioare. Podul lui Traian fusese clădit după planul arhitectului Apollodor din Damasc și era ținut de 20 arcuri de peatră cioplită în formă cubică, avînd fiecare arc 18 metri în lățime și 45 metri în înălțime, așa că un arc avea întindere de 35 metri! Pentru scutirea podului, neapărat de lipsă întru apărarea provinciilor dunărene, Traian a întărit gura din dreapta a podului, ear' Impăratul Alexandru Sever a clădit acolo o cetățue cu turnuri, dela care a rămas numele orașului Turnu-Severin. Noul pod zidit acum sub întâiul mare Rege al coloniilor rămase după marele Impărat, va fi pe același loc, și earăși foarte trainic făcut. Arcul din mijloc al lui va fi împodobit cu Statua lui Traian!

Examenle dela școala conf. gr.-or. din Boiu, s'a ținut în 31 Mai v.; inv. Pera Luca. Au fost de față 30 de elevi. Examenul a reușit mulțumitor. Poporul numărös și comitetul parochial de față, a rămas de tot mulțumit de examen.

Corabie isbită da stânci și zdrobită. Dela Porțile-de-fer se dă vvestea, că un vapor încărcat cu bucate ce avea să treacă prin canalul (strîmtorarea) de acolo pe Dunăre în jos, a fost apucat de vârtej și isbit de stânci cât s'a sfărîmat, de unde se dă cu socoteala că nu e canalul destul de bine construit, că face vârteje prea tari și primejdioase.

„Foaia Pedagogică“ din Sibiu, redactată de profesorii seminariai Dr. D. P. Barcian,

Dem. Comșa, Dr. Span și Dr. Stroia, vestește în numărul seu din urmă, că avînd abia 200 de abonamente (din 2000 de învățători nu-mai gr.-or. ce sunt în Metropolie), va trebui să-și înceteze apariția încă la mijlocul anului. Dacă însă învățătorimea, prețind mai drept vrednicia foii și folosul ce-l poate trage din ea, va abona-o mai numărös și va grăbi cu trimiterea banilor de abonament până la 1 Iulie v., — domnii redactori vor urma totuși cu publicarea ei.

Îndemnăm și noi cu toată inima pe dnii învățători să deie un sprigin mai serios, cel puțin întreit, acestei foi fără îndoială folositoare pentru dînsii, și să nu lase să înceteze în urma lipsei de sprigin, căci ar fi o pagubă și o rușine pentru învățămîntul popular al nostru.

Drumul dela Prdeal la Sinaia, precum scriu ziarele de dincolo, este foarte bine îngrijit. S'au plantat în lungul lui arbori, și ceea-ce este frumos, mai toți s'au și prins! Afară de aceea s'au așezat din loc în loc bănci, așa că călătorii au unde răpauza.

Osman-Pașa în România. Gazi Osman-Pașa, viteazul comandant al armatelor turcești dela Plevna, înfrînt de voinicele trupe române, va face în vara aceasta o lungă călătorie prin Europa.

Osman-Pașa va merge mai întâi la Odesa, apoi la Petersburg și la întoarcere va trece și prin România, țara a cărei oaste tinăre l'a răpus.

Mulțumită. Prea onoratul domn Constantin Cavaler de Streiu, banchier în Brașov, înțelegînd lipsa mare ce o avem la terminarea noii biserici dela noi, — cu care de un an suntem în lucrare, s'a milostivit și ne-a donat suma de 100 fl. v. a. (una sută fl.) cu menirea ca să cumpărăm un clopot la biserică.

În numele comitetului parochial și a credincioșilor bisericii noastre, îi aduc și pe această cale cea mai sinceră mulțumită. D-zeu să-i lungească firul vieții. »Auzit'a Domnul și ni-a miluit, Domnul a fost ajutorul meu«... (David 29. 10.)

Câmpuri-Surduc, la 10/22 Iunie 1898.

Ioan Budoiu, preot.

Congregația de vară a comitatului Hunedoarei e conchemată la Deva pe ziua de 30 Iunie n.

Foarte multe obiecte, între cari de interes pentru comune, se vor pertracta.

Timpul în părțile Orăștiei, e foarte caprițios. Nainte de amezai trumos, chiar prea cald, după amezai aproape zilnic furtună cu tunete și fulgere, deși de scurtă durată.

Școala civilă de fete din Sibiu publică a 12-a Programă despre starea și mersul școlii, pe anul 1897/98, întocmită de directorul seu Dr. V. Bologa. Are în frunte un tractat, scris de d-șoara profesoară Maria Cioban, despre »Rolul mamei în familie«, considerînd și înșirînd toate grijile ce trebe să se aibă o mamă, pentru-ca creșterea atât fizică cât și spirituală a fiilor și ficelor sale să iasă cât se poate mai bine. Tractatul e foarte instructiv și bine arangiat. Incolo apoi sunt în programă știri școlare: personalul școlii și al internatului, materialul de învățămînt în fiecare clasă, manualele, conșpectul elevelor cari au cerceta școala.

Au cercetat de toate 80 eleve școala superioară de fete, ear' 9 cursul complementar. Interniste au fost 59 copile.

Din toate părțile locuite de Români au fost copile trimise să cerceteze această școală cu eminent renume. Din România, anume din Rimnicul-Sărat, Comarnic, București, Buzău, Galați, Rimnic-Velcea și Sinaia, — au fost 9 copile venite să primească creștere în distinsa școală de fete dela Sibiu.

OGLINDA

VIEȚII PUBLICE MAGHIARE

„Viețua noastră publică (maghiară) e plină, în oficiu, în comitate, în dietă, cu astfel de oameni (ca scăpătutul Festetich fostul ministru). Toți aceștia ajută a duce la sapă de lemn Ungaria... „Bud. Hirl.“

Nu ne-a mai îngăduit spațiul să dăm câte am fi avut de dat la rubrica aceasta. Dar' azi tot trebe să jertfim nițel earăși, pentru a dovedi că drept a zis cel-ce a zugrăvit precum se vede în »motto« de mai sus, viețua publică a nației celei cavalerie ungurești.

»Bud. Hirlap« dela 16 Iunie, numind capitala Budapesta »O vizunie de cărțași«, zice între altele:

Unde sunt acele timpuri, când poliția stîrpie cu fier și foc vizuniile de cărțași, când detectivul Stiegelbauer a demascat pe »împăratul turcesc« și P. Barabas chioscul din suburbiul Elisabeta? Căpitani de poliție Török și Sélley purtau grija cărțașilor înșelători, însă au urmat vremuri »noue«, și Stiegelbauer a ajuns dirigător de moșie, ear' Barabás a fost pus la pensie! De-atunci înfloresc earăși Eldorado cărțașilor și în Pesta sunt câteva bănci cu rulete. Numărul cafenelelor unde se fac jocuri mari, nu se poate ști!

Cu subscrierea A. S. s'a publicat în »Egyet-értés«, la rubrica »din public«, un articol interesant despre cafeneaua »Schowanetz« din strada Coroanei. Scriitorul articolului spune că în această cafenea se fac jocuri mari de cărți pe cari poliția le ascunde.

»Două odăi ale cafenelei »Schowanetz«, zice A. S., servesc ca vizunie de jocuri de hazard! Cine vede întâia-dată această localitate incomodă, se întreabă cu mirare, cum își pot da întâlnire aici, într'o vizunie atât de ordinară: deputați, banchieri și comercianți, profesori de universitate, funcționari înalți, advocați, medici, coloneli din granisoana ces. și reg., plebani catolici din Pesta, căpitani, proprietari etc. Pe mine din 1892 m'au jefuit de 60.000 fl! Au fost și de aceea, cari s'au omorât, oameni de afaceri, cari s'au ruinat; diplomați, cari au ajuns la rușine și miserie; oficeri, cari și-au pierdut rangul... pe când proprietarul speluncei s'a retras c'o avere de 800.000 fl., dând acest cuib de tâlhari chelnerului său I. Schowanetz, care în puțini ani și-a câștigat de asemenea o avere frumoasă!

Estă, în câteva șire și din peana unui Ungur la fața locului o minunată oglindă a vieții publice, încă înalte, ungurești, colea în inima țării, în capitală.

Alta!

Un învățat (statistician) căutînd prin datele despre închisori, a cercetat câți minoreni (șadar' oameni în vîrstă fragedă,) au fost închiși pentru crime în Franția, în Germania, în Rusia și câți în Ungaria, fiindcă și după asta poți judeca starea bunelor moravuri ale țării. Și eată ce-a aflat:

În Franția au fost într'un an judecați la robie tot din 18.000 locuitori un minoren, în Rusia din 16.000 de locuitori unul, în Germania din 10.000 de locuitori unul, ear' în Ungaria, cea unde ministrii sapă într'una la temelie bisericii și a bunelor moravuri, tot din 1600 de locuitori unul (adecă din o mie și jumătate!), deci de 6 ori cât în Germania, de 10 ori cât în Rusia și de 12 ori cât în Franția!

Ear' cei mai mulți din acești criminali minoreni, sunt prin orașe, unde Ungurii și Jidovii sunt stăpâni!

(Va urma! Va urma!..)

Răsboiul

între Spania și Statele-Unite

Săptămâna asta a trecut fără vre-o întâmplare mai însemnată în răsboiul spaniol-american.

Numai pregătiri se fac. Americanii au pus pe 30 de corăbii peste 20.000 de voluntari aleși, pe cari vor să-și treacă pe pămîntul Cubei, ca apoi cu ajutorul lor să atace cetățile pe la spate, ear' de pe apă din față!

Acum cele 30 de corăbii de transport, păzite de mai multe mari corăbii de răsboiu, stau în fața orașului Santiago, căutînd pe unde și pîndind prilegiul când se încerce debarcarea.

Unele, știri spun, că la 17 kilometri dela Santiago, ar fi și trecut pe uscat o parte a trupelor. Aliate apoi cu răsculații, ei vor strîmtora rău pe Spanioli.

POSTA REDACȚIEI.

Dnei M. în Graz. Scrisoarea primită. Răspunsul urmează în curînd.

CHESTII ȘCOLARE

O Reflexiune

la raportul despre examenle din tractul gr.-or. al Orăștiei.

Romos, 20 Iunie 1898.

Rog onorata redacțiune să binevoiască a publica în prețuita noastră foaie »Revista Orăștiei« modestele mele reflexiuni față de raportul examenelor dela școalele gr.-or. din tractul Orăștiei, publicat în nr. 21, 22 și 23 din a. c.

Cu mare plăcere am citit acel raport, prin care dl raportor ca într-o iconă ne pune înainte rezultatul secerișului școalelor din tract, punând totodată în inima poporului aducerea jertfelor pentru susținerea școalelor, ear' de altă parte arătând obligămintul celor chemați a veghia, ca aceste foculare culturale să și aducă folos poporului, pentru a-i răsplăti astfel jertfele aduse de el pentru susținerea lor.

Plin de mulțumire cetit-am, că rezultatul examenelor dela școalele din tract, peste tot luat, a fost mulțumitor. Și vrednic de luare aminte a fost punctul acela din raport, prin care se zice, că la sfârșit raportorul se va nisui a arăta unele căi, cari pe viitor ne-ar putea duce la bune ori mai bune rezultate, acolo unde pe terenul școlar stăm încă rău.

Da, bine a arătat dl raportor pedecile și necazurile ce se pun, din neștiința, ori nepăsare, ba chiar și din cauza sărăciei poporului, în calea sporului învățământului, dar par'că anume s'a ferit și n'a atins deloc pedeca doar' cea mai însemnată, pentru care stagnează mai vartos învățământul: și anume că acea pedecă esențială este de cele mai multe ori însuși învățătorul.

Din părte-'mi cred că ar fi fost bine, ba chiar de dorit, ca dl raportor să fi amintit și pedecile ori cauzele care stau în calea progresului învățământului prin însuși învățătorul, căci numai după-ace se va arăta scăderile unuia ori altuia învățător pe această cale, se va sili el pe viitor a se îndrepta!

O zic aceasta cu atât mai vartos, că e cam demult de când în adunările noastre învățătorești, adunări ținute cu scop de a ne perfecționa în de-ale învățământului, se predau fel și fel de prelegeri practice, pot zice din toate obiectele de învățământ prescrise pentru școalele noastre populare, din partea unor învățători mai harnici, însă, durere, unii învățători fără să-i doară capul, nici nu voiau a lua parte la ședințe, ear' mulți dintre cei de față abia așteptau timpul să se poată depărta, pentru a-și vedea de treburile lor private. Și eată acum chiar în comunele acelea arată dl raportor că a aflat — rezultate slabe!

Sunt încredințat că nu voui fi greșit zicând mai sus, că scăderile ori-cărui învățător se fie arătate pe această cale fără privire la persoană, pentru-ca pe viitor să se silească a se îndrepta. Onorajii colegi nu vor lua aceasta în nume de rău, deoarece-și știe că greșelile mai ușor se vor îndrepta atunci, când se vor pune înaintea celor-și le-au făcut.

Așa cred, că aceasta a avut-o în vedere și dl protopresbiter V. Domșa, când cu privilegiul tinerei examenelor, a dus în fiecare comună pe câte un învățător dela școala centrală din Orăștie, să observe și criticeze răul, să arete scăderile fiecăruia fără cruțare, cu privire la metodă și modul de predare a materialului tractat, și nu numai să se poată convinge despre rezultatul secerișului din tract.

Dacă în adunările noastre învățătorești, pe lângă toate sforțările nu am putut ajunge să avem în toate școalele din tract o uniformitate atât în privința materialului tractat cât și a modului de predare deoparte, ear' de alta ca pe viitor să ne bucurăm de rezultate cu mult mai bune, eu cred că ar fi ducător la scop ca dl protopop tractual prin o conferință ce să o țină înaintea examenelor, pe lângă învățătorii din centru, să aleagă câte o comisiune de, să zicem, doi membri, și dintre învățătorii din tract însă fără diurne!, cari apoi să participe la examene, și anume așa, ca totdeauna să fie în comisiune un învățător mai destoinic și altul mai slab, ca cel slab să învețe să-și însușească modul de predare și cuantumul materialului de tractat, ear' cel destoinic să arete scăderile ce le-ar afla, fără cruțare și fără privire la persoană. Atunci ar avea înțeles punctul acela din raport unde se amintește »că se va chema anume o conferință cu scop de a arăta intrucât domniile învățători de prin comune au corăspuns chemării lor pedagogicește«.

Aceasta cred că ar fi calea cea mai scurtă pe care purcezend vom avea cât mai curând o uniformitate în toate școalele din tract și vom putea spera și rezultate mai bune. O zic aceasta în credința, că doar' s'ar afla și dintre învățătorii din tract de aceia cari să fie în stare a îndrepta multe din scăderile colegilor lor, pe care cei din centru cu voie ori fără voie le trec cu vederea; »mulți ochi, multe ved«.

Am participat și eu în vre-o două comune și am ascultat cu plăcere decurgerea examenelor; despre rezultat nu mă exprim, deoarece-și nu sunt competent (De ce nu? Red. „R. O.“). Însă totuși nu pot trece cu vederea a descoperi o mică greșeală observată: anume tonul de vorbire slab și monotone al școlărilor. Unul dintre colegi mi-a zis, că tonul acesta de vorbire e — potrivit! Eu afirm hotărât că nu! Potrivit să fie tonul acela de vorbire într-o școală cu 50—60 de elevi, când trebuie să-ți pui mâna coș la ureche pentru a asculta ce zice elevul? oare școala poporală nu

e chemată a desvolta toate facultățile elevului, precum: ochii pentru a privi, mintea pentru a cugeta, mâna pentru a scrie? Tot așa să cultive și tonul pentru vorbire și cântare! Pe cât de neplăcut e a auzi într-o cântare frumoasă tonuri false, pe atât de urit e într-o școală să auzi pe școlari pe toți vorbind pe același ton slab, studiat! Vorbind școlarii mai tărișor, nu sberând, se dedau a fi curagioși și a pronunța cuvintele corect, ear' vorbind moale, debil, se dedau timizi, ba să mai aleg și cu scăderea, că mușcă silaba din urmă, ceea-ce e o urită pedecă la învățământ.

Să ne arătam unii altora greșelile, ca să ne putem îndrepta!

Ioan Fleșeriu,
învățător.

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barlițiu.

Szám 273—1898
kir. végrh.

(348) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 2915. polg. 1898. számú végzése folytán Dr. Moldovan Silvius szászvárosi ügyvéd által képviselt Muntean Nicolae al lui Elias kudsiri lakos mint alapfoglaltató javára Mariutz Iuon kudsiri lakos ellen eddig összesen hátr. 30 frt 21 kr. és árverés kifizési 1 frt 90 kr. költség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával biróilag le és felülfoglalt és 450 trtra becsült bika, tehének, ökrök, borjúk és sertésekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak 3663/1898. polg. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen Kudsiron adós lakásán leendő eszközésére 1898. évi július hó 1. napján délelőtti 11 órája határidőül kitzüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében csakis készpénz mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint léssen kifizetendő.

Kelt Szászvároson, 1898. évi június 14-én.

Ráoz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 187—1898
kir. végrh.

(347) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 3565 polg. 1898. számú végzése folytán Dr. Moldovan Silvius szászvárosi ügyvéd által képviselt Tanasie Szintioana kudsiri lakos mint felülfoglaltató javára Mariutz Iuon kudsiri lakos ellen 29 frt 49 kr. törke, ennek 1897. évi 10/X járó 5% kamatai, — eddig összesen hátr. 20 frt. 7 kr. és árverés kifizési 1 frt 90 kr. költség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával biróilag le- és felülfoglalt és 450 trtra becsült bika, ökrök, tehének, borjúk és sertésekből álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak V. I. II/2/1898 polg. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen Kudsiron adós lakásán leendő eszközésére 1898. évi július hó 1. napján délelőtti 10 órája határidőül kitzüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében csakis készpénz mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint léssen kifizetendő.

Kelt Szászvároson, 1898. évi június 14-én.

Ráoz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 174—1898.

(349) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az algyógyi kir. járásbírósnak 1898. évi 1792. 1734. számú végzése következtében Dr. Moldovan Silvius ügyvéd által képviselt Kovács Lajos és Svoboda Antal javára Brégyán Velicska Viktor bábol-

nai lakos ellen 2174 frt 30 kr. s jár. erejéig 1898. évi márczius hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján Porkura községben foglalt és 1200 trtra becsült és igénykeresettel meg nem támadott 1 drb. 8 ló erejű mozgony nyilvános árverésen eladatik.

Mely árverésnek az algyógyi kir. jbiróság 1910—1898. számú végzése folytán 2174 frt. 30 kr. kökekövetelés, ennek kamatai és a biróilag már megállapított költségek erejéig Porkura községben az aranybánya telepen leendő eszközésére 1898. évi június hó 27-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitzüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adadni.

Kelt Algyógyon, 1898. évi június hó 12-én.

Schuster Vilmos,
kir. bírósági végrehajtó.

Szám 828—1898

(350) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a körösbányai kir. járásbírósnak 1896. évi 9235. számú végzése következtében Pop Tivadar kbányai ügyvéd által képviselt Lucs Dumitru javára Stefan Nicolae ellen 166 frt s. jár. erejéig 1897. évi május hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 401 trtra becsült szoba butorok, egy talpra épített istálló fája, 50 liter véka kukuricza a malom részéből stb. álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kbányai kir. jbiróság 4493/1898. számú végzése folytán 166 frt törkekövetelés, ennek 1895. évi július hó 23-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 36 frt 40 krban biróilag már megállapított költségek erejéig Zdrapcz községében végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközésére 1898. évi június hó 27. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ban értelmében készpénz-

fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adadni.

Kelt Körösbányán, 1898. évi június 5-én.

Szöllősy János,
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 5241—1897.

(351) 1—1

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szászvárosi kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Páreú Nicolae végrehajthatónak özv. Lengyel Ferenczné végrehajtási szenvedő elleni 280 frt törkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. jbiróság) területén levő Szászvároson fekvő a szászvárosi 194 sz. tjkvben A † 1 rend. 444. 445. hrsz. kőház és kertre 253 frt, 2. rend 2713. hrsz. szántora 84 frtban ezennel megállapított kikiálltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1898. évi június hó 30. napján d. e. 9 órakor ezen tkvi. hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiálltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10% -át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-a kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnak előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság tkvi hatósága.
Szászvároson, 1898. január hó 12-én.

Szabo Edmund,
kir. albiró.

In atențiunea economilor!

Din cauza grindinei ce a bân-

tuit in unele comune din giur,

îmi stă la dispoziție mașina

de îmblătit cu vapor și roț

onor. comune, cari doresc a

îmblăti cu astfel de mașini, a

se adresa la subsemnatul in

timpul cel mai scurt.

Sistemul cunoscut bun și ☆ ☆

☆☆ serviciul solid se garantează.

(352) Cu toată stima 1—

Ioan I. Vulcu

în Orăștie.